

Міністерство освіти і науки України
Донецький економіко-гуманітарний інститут
Навчально-науково-виробничий комплекс "Прометей"

**СОЦІАЛЬНІ, ФІНАНСОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ
ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИКИ
ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

30 березня 2010 року

Донецьк

Матеріали
XII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів і молодих вчених

Ужгородський національний університет
В.Й. ЕРФАН

Науковий керівник: к.е.н., доцент
М.В. ГАЗУДА

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРІОРИТЕТНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ РЕГІОНУ

Трансформаційні процеси, що нині відбуваються в економіці України, пов'язані з глобалізацією світового господарства та формуванням засад постіндустріального суспільства з розвинутою господарською системою. Тому важливим є інноваційний розвиток всіх видів економічної діяльності України та її регіонів. В умовах ринкового господарювання посилюється необхідність прискореного науково-технічного розвитку агропромислового комплексу, передусім харчової та переробної сфери, оскільки фізична та моральна застарілість основних засобів підприємств переробної промисловості зумовлює некомплексну переробку сільськогосподарської сировини та її великі втрати. Їх оновлення дасть змогу використати значні внутрішні резерви переробних галузей, сприятиме забезпеченню відповідного рівня конкурентоспроможності вітчизняної продовольчої продукції з метою забезпечення внутрішнього та виходу на нові зовнішні ринки збуту.

Методологічним та прикладним аспектам інноваційного розвитку різних видів діяльності присвячені наукові дослідження та публікації українських та зарубіжних вчених-економістів: Л. Водачек, О. Водачкова, О. І. Дацій, Г. Д. Ковальов, М. Х. Корецький, О. О. Лапко, Р. О. Фатхутдінов, О. І. Пригожин та ін.

Практична реалізація інноваційного розвитку має особливе значення для національного та регіональних АПК, і зокрема сільських територій. Адже тут нині створюється майже $\frac{1}{3}$ ВВП України, а на Закарпатті понад 40,0% ВРП. Водночас агропромислове виробництво за продуктивністю й ефективністю найбільшою мірою відстає від промислово розвинутих країн, в тому числі й від більшості країн-членів ЄС, тому тільки на основі інновацій можна радикально підвищити ефективність аграрного сектора та переробної сфери, конкурентоспроможність продовольчої продукції та здійснити докорінну техніко-технологічну, організаційно-економічну й соціально-екологічну модернізацію видів агропромислового виробництва.

За національним класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД) до складу секції D – переробна промисловість входять 10 підкласів, які відносяться до підсекції DA – виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. Дана класифікація дозволяє визначити ефективність інноваційної діяльності в розрізі підсекцій КВЕД та провідні підсекції регіону у виробництві харчових продуктів, напоїв, в тому числі підклас 15.53.0 – перероблення та консервування овочів та фруктів, підклас 15.93.0 – виробництво виноградних вин та 15.98.0 – виробництво мінеральних вод та інших безалкогольних напоїв.

В Україні у 2008 порівняно з 2005 р. кількість інноваційно-активних підприємств у промисловості збільшилась в 1,2 рази. Водночас, для Закарпатської області характерне звужене відтворення таких підприємств. Зменшується кількість досліджень та розробок. Якщо в Україні у 2005 р. було здійснено 317 таких досліджень і розробок, то в 2008 р. цей показник зменшився на 32 од. В Закарпатській області за аналізовані роки було здійснено 10 досліджень і розробок інноваційного характеру.

Незважаючи на незначне збільшення фінансування інвестиційних програм за рахунок державного бюджету, чисельність фахівців, які виконують наукові та науково-технічні роботи зменшується, як в Україні, так і в Закарпатті (у 2005 р. в Україні такі роботи виконували 105,5 тис. осіб, а в 2008 р. лише 94,1 тис. осіб). Негативна тенденція проявляється і щодо організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи. Так, в Україні у 2008 р. порівняно із 2005 р. кількість таких організацій зменшилась на 132 од., в Закарпатській області на 1 од. Одним із негативних факторів є виїзд фахівців вищої кваліфікації за межі України (за 2005 та 2008 р. в інші країни виїхало по 8 докторів наук та відповідно 45 і 22 кандидати наук).

Впровадження інновацій за видами економічної діяльності в Закарпатській області, в основному притаманне переробній промисловості. Так, у 2008 р. із 31 інноваційно-активного підприємства на переробну промисловість припадало 28, що становить 90,3 % до загальної кількості, а на підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв тільки 5 (16,1 %). Інноваційно-активними підприємствами впроваджено 13 нових технологічних процесів, з яких 11 – маловідходних,

ресурсозберігаючих. Ними впроваджено у виробництво 22 види інноваційної продукції, придбано 9 нових технологій. Із 15 підкласів КВЕД, які відносяться до підсекції DA – виробництво харчових продуктів, напоїв тільки по кожній третій підсекції здійснювались такі інноваційні заходи.

Вагомим резервом в удосконаленні конкурентоспроможності регіону та у запровадженні інновацій є інтенсифікація розвитку виноградарства та овочівництва, а також тютюнництва, передусім в низинній і частково передгірній природноекономічних зонах.

Отже, важливими складовими регіональної інноваційно-інвестиційної політики повинно бути: сприятливе законодавче забезпечення регіональних інноваційних процесів; збільшення державного фінансування на розробку та впровадження інноваційних технологій; створення сприятливих умов для залучення власних коштів підприємств та іноземних інвесторів. Насамкінець, розробка дієвої стратегії інноваційного розвитку кожного регіону за перспективними видами економічної діяльності. Слід зауважити, що запропоновані заходи повинні передувати іншим економічним процесам, які відбуваються в системі регіонального господарства, оскільки саме вони визначають технологічний спосіб суспільного виробництва.